

Novi grobovi

JULIA POTOKAR

Po več kot enoletni mučni bolezni je preminila na svojem domu Julia Potokar, rojena Beck, stara 47 let. Stanovale je na 1041. Možina Dr. Rojena je bila v Clevelandu in je bila članica društva Strugglers št. 614 S. N. P. J. in društva Waterloo Grove št. 110 W. C. Ode Frank in mati Mary, rojena Zupančič, sta umrli že pred nekaj leti.

Tukaj zapuška soproga Anthony, sina Edward A., hčer Laverne, pet bratov: Frank, Rudolph, August, Joseph in Albert Beck, sestro Mrs. Victoria Gombach in veliko sorodnikov. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd., ter nato na pokopališče Calvary.

MARY M. CARNAHAN

Kakor smo včeraj poročali, je preminila Mary Margaret Carnahan, rojena Stupar. Vodila je v nekem downtown poslopu ekkluzivno trgovino s klobuki pod imenom Mary Margaret Hat Shoppe in med svojimi odjemalci je imela nekatere najbolj prominentne ene v Clevelandu, katerim je lastnoročno delala klobuke po naročilu.

Tukaj zapuška soproga William in brata Johna. Brat Richard in sestra Mrs. Nettie Vehovec sta umrli že pred nekaj leti. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 10. uri iz Grdinovega Lakeshore pogrebnega zavoda v cerkev sv. Dominika na Van Aken Blvd. in nato na pokopališče Calvary.

POLICAJI—TATOVI

BIRMINGHAM, Ala., 22. avgusta—V mestu so bile tatvine in vlomi na dnevnem redu. Nikdar pa ni bilo odkrito, kdo so storilci. Med meščanstvom se je začelo šušljati, da jih je treba iskati med policijo samo. Šef policije je začel s preiskavo, čisto sistematično in ločeno po skupinah. Nazadnje je prišel do stražnikov, ki so se vedno potegovali za nočno službo v trgovskem delu mesta. Eden od njih, Travis Ferguson po imenu, je po dolgem spraševanju vse izdal, da so bili res policaji tisti, ki so kradli in vlamjali.

ZLOČIN V TOLEDO

POJASNJEN
TOLEDO, 22. avgusta—Glasni umor Mary Jolene Friesove, 17 let stare srednješolke, ki se je izvršil dne 12. avgusta, je pojasnjen. Bernard Schreiber, star enako 17 let, je zločin priznal. Pokojnica Mary je najprej nagovarjal k spolnemu občevanju. Ker je Mary to odklonila, je skoval načrt umora in posilstva in ga tudi izvršil. Pravi pa, da ne sanja, marveč v družbi 12-letnega prijatelja, ki da je Mary tolkel po glavi in jo najbrže umoril, obenem pa priznava, da ji je dvakrat porinil nož v prsa.

V bolnišnici

V Woman's bolnišnici, soba št. 420, se nahaja poznani Joe Oshaben, p. d. Blondie, iz 1326 E. 55 St. Prijatelji ga lahko obiščejo od 2. do 3. ure popoldne in od 7. do 8. ure zvečer. Zelimo mu akorajšjega okrevanja.

KOLONIJALNEMU GOSPODSTVU NAJ BO KONEC, PRAVI LABOR

LONDON, 23. avgusta—Britanska delavska stranka je objavila kot cilj britanske zunanje politike sklep, da naj Velika Britanija opusti idejo kolonijalnega gospodstva. Kolonije v kolikor še obstajajo, naj dobijo svobodo, kot take pa naj se združijo v zvezo svobodnih in enakopravnih ljudstev.

Ta sklep britanske delavske stranke je bil objavljen ravno v času, ko se nahaja britanska delavska delegacija na Kitajskem, Velika Britanija pa ima težave z dvojne kolonijalnimi posestvi, to je Kenjo v Afriki in otokom Ciprom v Sredozemskem morju.

Razmere v Kenji so znane. Tam obstoja domače uporniško gibanje Mau Mau, ki hoče izgnati iz Kenje ne samo Angleže, marveč sploh vse belce. Britanski laboristi obsojajo gibanje Mau Mau, dajejo pa nauke sedanjim britanski vladi, naj se pri zatiranju tega gibanja ne spravljajo na ostalo civilno prebivalstvo.

Za Egiptom, katerega bodo angleške čete izpraznile, je za Angleže važen otok Ciper, ki leži v kotu Sredozemskega morja med grškimi in turškimi vodami. Prebivalstva nima niti pol milijona. Ciper sam je važno britansko pomorsko oporišče, prebivalstvo otoka pa je do 80 odstotkov grško. Ravno te dni je otok Ciper v revolucionarnem gibanju. Grki brez razlike na stranke, doma na otoku, kakor v Grčiji sami, zahtevajo povrnitev otoka h Grčiji.

Grški zastopnik pri Združenih narodih hoče spraviti vprašanje tega otoka pred plenum Združenih narodov, ki bodo zasedali meseca septembra. Britanska vlada je že izjavila, da vprašanje otoka Cipra ostane slej ko prej notranja zadeva Velike Britanije in nima nihče pravice, da se vanjo vtika.

Pod vlado laboristov so dobila velika bivša kolonijalna posestva Pakistan in Indija Nehruja ter otok Ceylon položaj dominijonov. Indija celo to pravico, da postane samostojna republika z najboljšimi zvezami z Veliko Britanijo.

Britanska laboristična stranka v opoziciji nadaljuje svojo politiko, kot ko je bila na vladi. Sedanji ministrski predsednik Winston Churchill je svoječasnno dejal, da ni sprejel predsedstva vlade, da bi za Veliko Britanijo prisostvoval pogrebu britanskega kolonijalnega imperija. V vprašanju Egipta se je že moral udati. Ali se bo moral udati tudi v vprašanju Cipra, bo predvsem odvisno od zunanje politike Združenih držav, ali bodo te napravile na njegov pritisk, kakor je bil to slučaj v Egiptu ali ne.

Na obali zapadne Indije se nahaja portugalska kolonija Goa, ki datira nazaj v tiste čase pred 400 leti, ko je bila Indija za evropski svet sploh odkrita. Nekaj postojank v Indiji imajo tudi Francozi. V Indiji je nastalo gibanje, da se portugalska posest v Indiji enostavno priključi k Indiji Nehruja. Tako na Portugalskem, kakor v Indiji sami, so na dnevnem redu velike manifestacije "za in proti." Portugalska v Evropi grozi, da bo uporabila vse, tudi oborožene sile, da njove kolonije v Indiji ostanejo. Predsednik indijske vlade Nehru je danes zatrdil, da pripada "Indija Indijcem," odsvetoval pa je, da bi domači manifestantje rabili orožje.

Attlee v Mandžuriji

ANSHAN, Mandžurija, 22. avgusta—Britanska delavska delegacija, ki potuje po Kitajskem in ji načeljuje bivši predsednik vlade Clement Attlee, se mudi trenutno v Anshanu, v Mandžuriji. Anshan je središče nove industrije jekla. Britanska delegacija je bila prva, kateri je bilo dovoljeno, da si lahko ogleda nove jeklarne, zgrajene pod komunističnim vodstvom petletnega kitajskega načrta. Kitajska vlada je dala Angležem na razpolago posebni luksuzni vlak, posebni vlak pa zastopnikom tujega tiska.

Iz izjav angleških delegatov se posname, da se Kitajska industrializira, da hoče postaviti na noge najprej težko industrijo, ki bo nato zalagala s svojimi produkti srednje težko in lahko industrijo. Tudi to je važno, da so Kitajci priznali, da so Rusi bili tisti, ki so dali svoje tehnične strokovnjake na razpolago. Ena od teh jeklarn že producira 1.500.000 ton jekla na leto.

Dva vojaka— junaka

FORT SHERIDAN, Ill., 22. avgusta—Polkovnik Harry Fleming iz Racine, Wis., se mora zagovarjati pred izrednim vojaškim sodiščem. Obtožen je, da je na Koreji sodeloval s komunisti. Ko je bil v vojnem ujetništvu da je komunistom dal informacije, ki jih je potem znal izrabiti v propagandne namene pekinških radio. Do svojih sorodnikov Amerikancev v ujetništvu se je obnašal nespodobno, trdi dalje obtožba.

Kaprol Edward Dickenson je bil radi sodelovanja s komunisti na Koreji kot njihov vojni ujetnik obsojen na deset let zapor. Kazen prestaja v New Cumberlandu, Pa. Ko je Dickenson stopil med kaznjence-vojake, ki prestajajo kazni, na katero so bili obsojeni vsled raznih vojaških prestopkov, so ti obsojenci sprejeli Dickensona z vpitjem: "Podgana je prišla!" Dickensona je morala zastražiti posebna straža.

Bilanca "ceste in polia"

V Clevelandu je do sedaj 59 smrtnih žrtev cestno-prometnih nesreč. V primeri z lanskim letom smo se malo popravili. Lansko leto ob istem času jih je bilo namreč 65. Pač pa gremo z bilanco navzdol, ko gre za nastope polia. Letos je že 152 bolnikov obolelih na polju, lansko leto ob istem času jih je bilo le 144. Smrtne žrtve polia, kakor štiri proti dve primerjaje razdobje enega leta.

Zbirka "March of Dimes" bo, tako se upa, vsaj proti koncu prinesla zaželjeni uspeh, ker z dosevanjem se ne moremo pohvaliti. Polijo danes, v torek, je zahteval nove bolnike. Skupno je bilanca 155 na polju obolelih, štirje mrtvi. Lansko leto za ta čas, 147 obolelih, trije mrtvi.

POKOJNINA ZA STARE LJUDI JE POTREBNA!

V Ameriki je letnica 65, katero moraš v svojem življenju doživeti, do katere smeš delati, da potem uživaš redno pokojnino. Trdilo se je, da je ta letnica v zraku. Ljudje umirajo zgarani ali vsled drugih okoliščin itak pred 65. letom svoje starosti.

Današnji čas je doba dolgega življenja. K temu je pripomogla moderna medicina. Primitivni narodi imajo malo življenja, to pa kot posamezniki. Pred sto leti je bila povprečna doba starosti Amerikance le 37 let. Danes okrog 70 let! Ali si lahko sami podaljšamo življenje? Da — odgovarja znatnost. So še druge okolnosti, ki podaljšujejo življenje. Splošni pregled o gibanju ameriškega prebivalstva izkazuje, da živijo poročeni ljudje dalje časa kot samski: da imajo daljše življenje izobraženi, kakor neizobraženi ljudje. Svobodni poklici in kmetje živijo dalje časa kot strokovni delavci; strokovni delavci dalje časa kot nestrokovni.

Moderna znanost trdi, da se bo dalo človeško življenje podaljšati do 120 let. Ali imamo kaj takih starih prednikov?

Kot dokaz se navaja Danee Christian Jakobsen, ki je umrl leta 1772. Ko je bil star 68 let, je padel v vojno ujetništvo. Ko je bil star 83 let, je šel zopet na svobodo. Ko je bil star 111 let, se je poročil. Njegova žena je umrla v starosti 130 let. Jakobsen je kot vdovec oglašil svojo ženitno ponudbo, toda brez uspeha. Šel je v pokoj v starosti 140 let in umrl, ko mu je bilo 146 let...

Odškodnino nacistom!

HANOVER, 22. avgusta—V Zapadni Nemčiji v mestu Hanoveru se je osnovala organizacija, ki se imenuje kratko Federalna zveza. Ta organizacija sedaj zahteva brez kakih olepšav, da naj se da odškodnina vsem tistim, ki so bili radi nacizma obsojeni. Pri tem ne gre za vprašanje ali so sodbe izrekla zavezniška ali pa nemška sodišča. Federalna zveza se trka na prsa in pravi, da je dobila v par dneh že 40.000 članov, bivših obsojenih nacistov.

OTEPEL SE JE MEDVEDOV

MOSKVA, 23. avgusta — Tukajšnja časopisna agencija Tass poroča dogodek, ki se je pripetil ruskemu vojaku Simeonu Subotinu. Na službi kot straža je bil naenkrat obdan od sedmih medvedov, ki so ga napadli. Subotin ni izgubil prisotnosti duha. Tri medvede je pobil, ostale štiri pa prepodil. Njegovo vojaško poveljstvo ga je odklikovalo.

IZ ALASKE V MEHIKO V ENI SAPI!

MEXICO CITY, 22. avgusta — Pot, dolgo 6391 milj iz Alaske v prestolico Mehike je naredil Louis Matter iz San Diega, Cal., v svojem avtomobilu znamke Cadillac, ne da bi se bil enkrat ustavil. Zoljem in gasolinom so ga zalagali kar med vožnjo. Imel je spremljevalca, ki mu je pomagal šofirati.

Po polomu konference v Bruslju: Mendes France iz Londona v Pariz

ZAPADNOEVROPSKI BLOK JE PROPADEL, TRDI WASHINGTON

WASHINGTON, 23. avgusta—Konferenca v belgijskem mestu Bruslju je propadla. Zgradila naj bi se skupna zapadnoevropska obramba. Francija si je to obrambo zamišljala po svoje, ostale države po svoje. Ker je bil predsednik francoske vlade Mendes France osamljen, je po propadli konferenci takoj odpotoval v Veliko Britanijo, kjer se je posvetoval z britanskim predsednikom vlade Winstonom Churchillom in zunanjim ministrom Anthonyem Edenom, nato pa odletel nazaj v Pariz, kjer je sklical izredno sejo svoje vlade.

Položaj je zamotan. Izvedelo se je, da je bil Francoz Mendes France prepričan, da bo doživel v Bruslju neuspeh, ko je predlagal svoje tipično francoske spremembe k pogodbi o skupni zapadnoevropski obrambi; vedel pa je tudi, da francoski parlament, ki naj začne z debato dne 28. avgusta, na to skupno zapadnoevropsko obrambo ne bo pristal.

Ozadje neuspeha ostane slej ko prej dvoboj med Francijo in Nemčijo. Vsaka od držav zasleduje svoje koristi. Zapadna Nemčija s 50 milijoni ljudi in s svojim silnim gospodarskim razmahom po vojni, dalje s svojo vojaško kvaliteto nemške vojske, je računala s tem, da bo tudi v tej zapadnoevropski skupnosti imela prvo besedo. Torej celo več, kakor če ostane osamljena!

Francija je gledala in gleda še vedno dvostransko, to je, da ji ne gre za druga vprašanja toliko, kolikor za njeno razmerje do Nemcev. Velik kamen spodlitke je na primer vprašanje Posarja. Če bi bilo to vprašanje rešeno že pred konferenco v Bruslju, seveda Francozom v prid, bi se s Francozi še dalo govoriti. Ker pa Posarje visi v zraku, visi v zraku tudi francosko zaupanje do Nemcev. Da bi spričo teh okolnosti prišlo do skupne zapadnoevropske pogodbe, kaj takega je mogoče pričakovati le kak politični naivnež.

Stališče Washingtona

Odgovor na to vprašanje je nejasen. Skupna zapadnoevropska obramba je bila glavni cilj ameriške zunanje politike do Evrope. John Foster Dulles je stavil si to svojo zunanjo politiko ves svoj evropski program na kocko. Včasih je snubil, včasih je grozil. Tudi ta grožnja je padla, da bo odpadla ameriška pomoč Franciji, če ne pristopi k omejenji pogodbi.

Očitno bo London prevzel neko posredovalno vlogo. Washington od svoje strani trdi, da ima sedaj prosto roko, to se pravi, da bo lahko obšel tudi Francijo, če jo bo.

Prva mečnost: Osnuje naj se skupna zapadnoevropska obramba prizadetih držav, toda brez Francije. Ali bodo izven Zapadne Nemčije s tem predlogom soglašale nepomembne države, kakor so Belgija, Nizozemska, Luxemburg, ali celo Italija? Že sedaj so se te države oglašile in priznane, da bi bile v taki zvezi na milost in nemilost predane Nemcem.

Druga možnost: Ideja blokov naj se opusti. Združene države naj pritisejo na Veliko Britanijo in Francijo, da priznate Zapadno Nemčijo popolno suverenost, da pa ji istočasno dovolite lastno oboroževanje. Predsednik Eisen-

hower in Winston Churchill sta na zadnjem sestanku v Washingtonu predvidela to možnost. Izjavila sta se za suverenost Zapadne Nemčije in za njeno oborožitev. Naknadno je ameriški senat sprejel resolucijo, v kateri že v naprej daje Eisenhowerju pooblastilo, da tak korak tudi stori.

Se eno dejstvo je podčrtati, da je namreč vsaj za sedaj Sovjetski zvezi uspelo, da je preprečila skupni zapadni evropski obrambeni blok, kjer bi bila tudi Francija. Se to se pričakuje: Moskva bo predlagala skupno konferenco o trgovskih razgovorih in bo tistemu, ki bo voljan, ponudila svoj trg na razpolago... zoper U.S.A.

V JEKLU NI NAPREDKA

Uradno glasilo ameriške industrije jekla Steel Magazine priznava, da se izrablja kapaciteta produkcije jekla le do 63 odstotkov. Ta povprečnost je splošna. Nekatere jeklarne jo izrabljajo višje, nekatere celo nižje. Treba je še povdariti, da to glasilo niti ne more napovedovati, da bi se produkcija jekla v doglednem času dvignila.

V GUATEMALI NE BO MIRU

GUATEMALA, 23. avgusta—General Fuentes iz Guatemale živi sedaj v sosednji republiki El Salvador. Tudi on je snoval upor zoper prejšnjo vlado. Prehitel ga je sedanji diktator Carlos Armas. Fuentes snuje nov pohod na Guatemala.

125 NOVIH DRŽAVLJANOV

Dne 31. avgusta bodo v Clevelandu zaprisegli novi državljani, 125 po številu. Tem bo dana prilika, da se bodo lahko udeležili volitev dne 2. novembra. Po 31. avgustu ne bo več zapriseg novih državljanov tja do volitev.

Ameriška informacijska služba je poslala v Cleveland posebno komisijo, ki bo delala v hotelu Cleveland do petka. Izbirala bo kandidate, ki obvladajo tuje jezike, so pa ameriški državljani. Tudi strokovnjake za slovenščino in srbohrvaščino rabijo. Službeno mesto bo v Washingtonu.

Zadušnica

Jutri, v sredo zjutraj ob 8. uri se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Pavla na Chardon Rd. za pokojnega Joseph Fier.

Ženski odsek farne S.N.P.J.

Važna seja ženskega odseka farne S.N.P.J. se vrši v četrtek, 26. avg. v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Ukrepalo se bo večerji, ki jo odsek priredi 12. sept., zato se prosi vse članice, da se udeležijo.

ZADNJE VESTI

Se večja vročina kot včeraj, se napoveduje za danes. Najvišja temperatura bo 95 stopinj, najnižja pa 75 stopinj. Morda bo vročina tekom jutrišnjega dne popustila, gotovo pa ni. Tudi niso izključeni posamezni nastopi grmenja in dežja, toda napovedati dež, tako praviro vremenske postaje, ni mogoče.

Občinski svet Clevelanda je samo proti dvema glasovoma sprejel predlog, da se poviša zemljiški davek za 90c na vrednost \$1.000 zemljišča. O tem predlogu bomo glasovali pri volitvah meseca novembra. Občini Cleveland bi to povisjanje davka prineslo dva milijona dolarjev več v blagajno.

Včeraj so se v podjetju American Steel & Wire Co. na Broadwayu zadušili trije delavci. Strupeni plini, ki so bili neposredni vzrok smrti, naj bi bili v zvezi s sedanjo vlogo, tako vsaj izkazuje dosedanja preiskava.

V Denverju je Eisenhower najavil, da o podpisal danes antikomunistični zakon. Najavil pa je tudi, da bo vložil svoj veto zoper zakon kot ga je sprejel kongres in ki dovoljuje ameriškim poštnim uslužbencem pet procentov več plače. Delavske unije so na to vest začele s protesti zoper Eisenhowerja na vse strani.

Ameriški severo-zapad je danes ponoči zajel močan potres. Središče potresa je bilo v Nevadi. Človeških žrtev do sedaj niso zaznamovali, pač pa je materialna škoda precejšnja. Mnogo stavb je porušeni.

V Braziliji v Južni Ameriki je danes zjutraj dosedanji predsednik Vargas zapustil svoje mesto. Popredsednik republike naj opravi predsedniške posle. Ali se je dokončno tudi odpovedal predsedniškemu mestu, iz poročil iz Brazilije ni popolnoma jasno. Revolucija se je začela in se nadaljuje v vojaških krogih.

Nizozemsko potniško letalo, ki je letelo iz New Yorka v Amsterdam v Nizozemsko, je 30 milj vstran od letališča, kjer bi doma pristalo, treščilo v Severno morje in pokopalo potnike in posadko, vseh skupaj 21 ljudi. Med potniki so bili večina Amerikanci.

Farmski odbor S.N.P.J.

V sredo zvečer ob 7.30 uri se vrši seja Farmskega odbora Slov. del. doma na Waterloo rd. S.N.P.J. v navadnih prostorih. Prosi se vse odbornike in zastopnike, da se udeležijo.

Na obisku

Včeraj so si v spremstvu poznane Mrs. Anne Zaic iz E. 157 St. ogledali našo tiskarno, Slov. narod in razne druge kraje, Mr. Tony Kocjan, ki je že dolgo let živinorejca za Milwaukee County Institute Farm, Mr. in Mrs. Joe in Mary Kocjan ter Mrs. Mary Kambič iz West Allis, Wis. Rodom so iz Belokrajine ter imajo tu v Clevelandu mnogo poznanih rojakov in domačinov, katere so obiskali. Upamo, da so vsi dobro zabavali in da bodo odnesli najlepše spomine na metropolo.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day
Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

83. KONGRES JE KONČAL DELO

(2)

V ameriški notranji politiki nas ob odhodu kongresa zanima dvojje vprašanje. Prvo je vprašanje ameriškega zdravstva, drugo je vprašanje zaposlenosti, oziroma brezposelnosti.

Eisenhower je imenoval obligatno zavarovanje zoper bolezen "socializirano medicino." Tudi kongres mu je pri tem pritrjeval in končno pritrdil. Federalna vlada se je namreč zadovoljila s tem, da je dala neke zneske kot svojo podporo posameznim državam, odbila pa je zavarovanje zoper bolezen kot tako.

Posebna komisija, katero je bil sestavljal bivši predsednik Truman, je študirala vprašanje ameriškega zdravja celo leto dni. Prišla je do zaključka, da je zavarovanje zoper bolezen potrebno.

V Ameriki uganjajo privatne zavarovalne družbe silno propagando za privatno zavarovanje zoper bolezen. V Ameriki rastejo dolgovni zdravljenja. Je pa nekaj kakor pravimo v zraku, da bi federalna vlada morala imeti glede ameriškega zdravstva in stroškov zdravljenja gotov načrt, ki bi ga tudi izvedla.

Poleg propagande privatnih zavarovalnih družb vemo iz lastnihkušenj, da se stavljajo v mezne pogodbe po ameriških industrijah tudi določila, da bo družba plačala stroške tako imenovane "hospitalization." Vsekakor nekaj novega, pa tudi dokaz znaka časa, da privatnik ne more biti več prepuščen na slepo sebi in svojim dohodkom, če ga napade bolezen. Drug važen moment, obenem pa svari federalni vladi pa je bilo postopanje privatnih zavarovalnih družb, kadar je nastopil konkretni slučaj. Dokler si plačeval in si bil zdrav, je bilo vse dobro. Kakor hitro pa je nastopila bolezen, so nastali spori, kdo in v kakvi višini se bodo plačali stroški zdravljenja. V najboljšem slučaju se je zgodilo tako, da je zavarovalna družba strošek sicer plačala, zavarovalno polico pa enostavno razveljavila.

Federalna vlada v Washingtonu je dobila vse to na znanje, kongres je odredil gotove preiskave zoper gotove zavarovalne družbe, je imel torej vso priliko, da je lahko spoznal, koliko je vredno privatno zavarovanje, posebno še, če gledamo na ameriško splošnost. Stori ni ničesar.

Brezposelnost, zaposlenost je poglavje zase. Ne Bela hiša, ne kongres ga nočeta videti. Iz Bele hiše, tudi iz večinskega dela kongresa, so se širili v ameriško javnost stalni propagandni glasovi, da nezaposlenost v kolikor jo je, ne vzbuja zaskrbljenosti; da tako v produkciji, kakor v trgovini lahko gledamo v svetlo bodočnost.

Prva točka—koliko je sploh brezposelnih ljudi?

Delavski statistični urad pozitivno javlja le, da se bavi z novimi metodami, kako naj se ugotovi stanje brezposelnosti. Koga štejejo v svoje številke, nam ni znano. Ob koncu zasedanja 83. kongresa smo dobili še dve frazi: Zaposlenost je stalna, število nezaposlenih je enako stalno. Ne gremo torej ne navzgor, ne navzdol. Toda tajništvo za delo je tudi javilo, da se je v ameriški industriji število delavstva od junija na julij znižalo za 227.000. Ali je ta številka, ki tudi nekaj pomeni, upoštevana pri trditvi, da je nezaposlenost "stalna"?

Da nezaposlenost narašča, vemo iz lastnihkušenj. Po zbranih podatkih iz nekaterih industrijskih podjetij samo v Clevelandu vemo, da so odpusti na dnevnem redu, posebno v tovarnah, ki so izdelovale in izdelujejo stroje v pravem pomenu te besede. Priznamo, da je po nekaterih tovarnah odpust delavstva začasen, pa tudi nujen, ker se v notranjosti tovarne vršijo pripravljala dela, da se uvedejo novi modeli. Vemo pa tudi, da to začasno delavstvo v teh tovarnah nikdar ne ve, ali se bo z novimi modeli tudi vrnilo nazaj polnoštevilno.

Končna pripomba: V mestu Salt Lake City v državi Utah je organizirano unijsko delavstvo pristalo na 30-urni delovni teden! Zakaj? Odgovor si dajte sami! L. Č.

UREDNIKOVA POŠTA

V Milwaukee

pojdemo

CLEVELAND, O.—Po poročilih, ki prihajajo iz Milwaukeeja sklepamo, da takega praznovanja narodnega dneva Slovenske Narodne Podporne Jednote kot bo letošnje, še ni bilo v vsej njeni zgodovini. Pa tako tudi mora biti, saj je to naše jubilejno leto pol stoletja srčne vzajemnosti in skupnega dela. No, to skupnost, to lepo vzajemnost vidimo tudi sedaj, ko mladi in stari milvauski društveniki z tako složnostjo in navdušenjem pripravljajo narodni praznik naši Jednoti.

No in, a tudi mi clevelandski Jednotarji ne bomo zaostali za drugimi pri tem velikem praznovanju, so naši mladi sklenili, da to pot oni organizirajo skupino, ki naj zastopa clevelandska društva na tem našem velikem prazniku. Dobili so vse potrebne informacije in pravijo, da, ako se prihlasi 25 posetnikov ali več, bo vožnja na New York Central železnici iz Clevelanda do Milwaukeeja in nazaj samo \$21.46 (Round Trip). Odpotovati moramo v skupini, nazaj pa kadar bo kdo hotel, ker bodo listki veljavni za osem dni. Vlak odpelje v petek ob 12.30 ponoči (E. S. T.) in pride v Milwaukee v soboto ob 9.40 zjutraj.

Vabi se tudi društvenike in njih prijatelje iz sosednjih naselbin, da se pridružijo naši skupini in se za rezervacijo in potrebna navodila obrnite na Joseph Gaborovsek, 19102 Shawnee Ave., Cleveland 19, Ohio—Telephone: KE. 1-1682 in sicer najkasneje do sobote 28. avgusta. Na svidenje!

Josephine Tratnik.

Italija je zamudila

Trgovinska izmenjava med Jugoslavijo in Nemčijo je za nekaj časa obšla, ker je Jugoslavija prekoračila določeni okvir (plafond), do katerega se po trgovinskem sporazumu lahko zadožli (17 milijonov mark). Jugoslovanski izvoz je zlasti zavrla huda zima, zaradi katere so bile važne prometne žile v nekaterih predelih države dolgo časa zaprte. Da bi se trgovinska bilanca med obema državama čim prej uravnovesila, je Nemčija omejila izvoz v Jugoslavijo; dovoljevala je samo izvoz nadomestnih delov za stroje in vozila.

Prav te dni so se ugodno zaključila pogajanja med predstavniki Zahodne Nemčije in Jugoslavije glede likvidacije jugoslovanskega dolga v nemškem kliningu. Nemčija je sprejela jugoslovanski predlog, naj bi se plačilo jugoslovanskih dolgov, ki so nastali v času slabih letin, odločilo do leta 1955. Tako je zdaj zopet odprta pot živahnemu trgovinski izmenjavi med obema državama. Jugoslavija uvaža iz Nemčije industrijske izdelke, zlasti industrijsko opremo in vozila.

Pregled položaja trgovinske izmenjave med V. Britanijo in Jugoslavijo, kaže kako je narastel angleški izvoz v Jugoslavijo. Anglija je izvozila v Jugoslavijo zlasti več vozil (avtomobilov in traktorjev).

Izjave, ki jih je dal avstrijski veleposlanik v Beogradu dr. Walter Wodak predstavniku "Jugopresa," govori o tesnih gospodarskih stikih z Jugoslavijo in ugodnih pogojih za njihovo nadaljnjo utrditev. Z napredkom industrije v Jugoslaviji, je dodal dr. Wodak, in dvigom življenjskega standarda širokih slojev, se bo Jugoslavija lahko čedalje bolj uveljavljala kot kupec avstrijskih izdelkov. V zamenjavo za to bo avstrijsko tržišče lahko sprejelo industrijske predmete iz Jugoslavije, čeprav je tudi Avstrija zelo napredovala v po-

vojnem gospodarskem razvoju. Izkušnje so pokazale, da je blagovna zamenjava med dvema visoko industrializiranimi državama lahko znatno večja kot med industrijsko in kmetijsko državo.

Avstrijski poslanik je gotovo zadel v živo, ko je naglasil, da je za pospešitev blagovne izmenjave med dvema državama potrebno temeljito poznavanje tržišča, medtem ko so tesne zveze poslovnih ljudi odločilnega pomena. V gospodarskih odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo so bili po izjavi veleposlanika že ustvarjene zadovoljive okoliščine za izpolnitev zadnjega pogoja—pogoja namreč o potrebi po tesnih zvezah poslovnih ljudi.

Zakaj zanima prav nas v Trstu takšen razvoj gospodarskih stikov Jugoslavije z Nemčijo, Anglijo in Avstrijo? Ker imamo občutek, da smo pri tem tudi mi v veliki meri prizadeti. Ni dvoma namreč, da Nemčija, Avstrija in Anglija izpodirajo Italijo na jugoslovanskem trgu; saj pospešujejo izvoz prav tistih izdelkov, ki bi jih lahko v večjem obsegu izvažala prav Italija. Poje-manje trgovinske izmenjave med Italijo in Jugoslavijo škoduje pač Trstu, ki je še vedno v veliki meri posrednik v jugoslovansko-italijanski izmenjavi, čeprav mu hoče italijanska trgovinska politika iztrgati to posredovalno vlogo, boječ se, da bi se gospodarsko osamosvojil.

Tržaški gospodarski krogi se upravičeno vprašujejo, kaj je storila Italija, da bi pospešila blagovno izmenjavo z Jugoslavijo? Rimska politika nasproti Jugoslaviji ustvarja zaradi tržaškega vprašanja napeto ozračje ob Jadranu in na samem Balkanu, v kakršnem se gospodarski odnosi ne morejo razviti. Rim je po jugoslovanski reakciji na oktobrski diktat segel celo po gospodarskem bojkotu, da bi pritiskal na Beograd. Komu je pravzaprav škodoval ta bojkot? Kdo je neki imel koristi, če na pr. niso smele tržaške čistilnice in strojne tovarne izvažati svojih izdelkov v Jugoslavijo? Mar je slučajno, da so med tem bojkotom vskočile druge države, da bi si zagotovile jugoslovanski trg?

Ker se to orožje ni obneslo, gotovo ne bo segel po njem Seelba. Toda z golo nevtiralnostjo ne pridemo daleč. Dr. Wodak je v omenjenem razgovoru poudaril, da vladi obeh držav podpira sodelovanje posebnih odborov, ki so bili ustanovljeni v Avstriji in Jugoslaviji na pobudo prizadetih poslovnih ljudi. Še pred poletjem bo sestanek avstrijskega odbora s predstavniki jugoslovanskih zbornic; prav te dni pričakujejo prihod v Beograd treh avstrijskih odposlanstev. Glavni ravnatelj avstrijskih pošt bo v Beogradu z jugoslovanskimi tovarniški proučil možnost zboljšanja poštne in telefonskega prometa med obema državama. Druga avstrijska delegacija se bo pogajala o potentnih pravicah, tretja za sklenitev dogovora o socialnem zavarovanju. "Ti stiki, ki so deloma po samoupravnih teles," je izjavil dr. Wodak, "kažejo pot, ki smo jo izbrali za razvoj medsebojnega sodelovanja."

Pospeševanje takšnih stikov med prizadetimi gospodarskimi organizacijami bo očitno dovedlo do temeljitega poznavanja tržišča—do izpolnitve enega izmed važnih pogojev za razvoj blagovne izmenjave, ki ga je tudi omenil avstrijski poslanik. Z italijanske strani je bilo v tem pogledu prav malo storjenega. (V samem Trstu obstoji n. pr. tržaška avstrijska zbornica, medtem ko je vojaška uprava na zahtevo rimske vlade dosledno odbijala jugoslovansko pobudo za ustanovitev tržaško-jugoslovanske trgovinske zbornice.) Italijanski tisk najrajši molči o gospodarskem razvoju v Jugoslaviji, da ne omenjamo iredentističnih listov v Trstu, ki prinašajo dosledno samo neugodne vesti iz Jugoslavije.

(Gospodarska Politika)

Ob Tihem oceanu

Piše FRANK KERŽE

Dobiček je beseda, ki pomeni dosti. In vendar se tako malo piše o tem. Ne sam to. Jaz sem že dolgo na svetu in pridejo mi vse sorte stvari v roke. A razprave ali članka o dobičku še nisem videl. In bilo bi vendar tako potrebno. Baš te dneve gre po časopisju vest, da so nekateri stavbinski kontraktorji "naredili" milijone takorekoč iz dolarjev. Ali je to mogoče? Sam ne vem, če je ali ne, toda gotovost je ena:—resnica je, da je dosti stavbenikov postalo kar čez noč milijonar. Vprašate kako in na kak način. Kaj jaz vem. Rekli bi tako, da s poštenim delom ni še nikdo postal milijonar.

Kaj je torej dobiček? Če bi hotel povedati enostavno, bi rekli tako:—Dobiček je razlika med tem, kar dobi producent, in pa med tem, kar plača konsument. Bomo povedali bolj po domače. Dobiček bi bilo to, kar spravi farmer, kadar mu plačujejo pridelke. Ampak ni vse dobiček. Farmer preračuna, koliko ga velja povprečno bušelj pšenice. Nato doda nekaj zraven in postavi blago na trg. Pride konsument ali tisti, ki rabi ter ponudi svoje. Ko je nazadnje kupčija sklenjena, se dela račun. Bušelj pšenice bi veljal primeroma 50 centov v resničnih stroških. Dobiček bi bil to, če bi priračunal farmer še 25 centov zraven. Po tem račun bi veljal bušelj pšenice 75 centov, če bi ne bilo tega, kar imenujemo posredovanje. Kaj je to? To so razni prekupčevalci, ki odneso od skupne cene pšenice toliko, da pride nazadnje bušelj—cela dva dolarja. Če računamo v procentih, tedaj dobimo tak račun, da plača delavec tristo procentov več, kakor so bili resnični stroški za bušelj pšenice.

Teh tristo procentov je torej dobiček. In od dveh dolarjev za bušelj pšenice plača konsument 25 centov dobička farmerju in en dolar in kvoder prekupčevalcem ali spekulantom. V starem kraju sem večkrat slišal besedo "odiranje." Rabili so jo za prevelik dobiček. V Ameriki nisem slišal te besede. Tukaj je pravica spekulanta taka, da lahko kar brez sramu spravi vse, kar "naredi." Res je, da so poleg dobičkov v življenju tudi izgube, vendar bi morala biti nekaka mera, kaj je lepo in dovoljeno in kaj ne, kaj je čez mero in kaj ne.

Naše države napravijo na leto med pet do šest milijonov avtomobilov. Če se pomisli, da je nad osemdeset procentov vseh avtomobilov izdelanih od General Motors, Ford in Chrysler, potem vemo, kako stoji avtomobilska industrija. Nad polovico vsega izdelata General Motors. Izdelajo pa več, kakor je mogoče prodati v naših državah. Včasih so ostanki nepredanega blaga pošiljali ven in prodali za vsako ceno, to se pravi, za primerno ceno. Danes ni več tega. Delo v Ameriki je daleč predragro. Na drugi strani je pa konkurenca od domačih izdelkov. Anglija, Francija, Nemčija, Rusija in druge večje države imajo same svoje izdelke, ki so dobro delani in precej cenejši kakor naše kare.

Kakor veste, so cene po zadnji vojni ponorele. Drugače bi ne bila cena Ford kare, naš dva tisoč dolarjev. In kaj je drugačnega, kakor je bilo tedaj, ko je veljala le tri sto? Malo več "pleha" je, da boljše zakrije vse tisto, kar se je popelje videlo. In pa malo več tistega "zlata," kakor so ga prodajali v stari domovini ob žegnanih punčkah in konjkičkah vred—vse iz pravega blaga. Torej cena Fordom se je dvignila do sedemsto procentov—to se pravi, kakor so šli drugi za dobiček, tako je šel Ford. Danes vemo, da so vse te cene pretirane, toda pri avtomobilu ne bodo znižane, dokler ne bo rekla znana General Motors svoj mogočni "yes."

Lansko leto—to je leta 1953 je bila kupčija z avtomobili tako slaba, da so v sredi leta poslali zastopniki in razprodajalci v Detroit posebno deputacijo, ki je delala na to, da bi se cene znižale. Pa so rekli pri General Motors "nak." No, pa ni bilo nič. Zato ni nič čudnega, če so naše Združene države postale celo v obeh naših otrok samo drugovrstna firma, ki zaostaja za General Motors. ustavljen pri svojem sinu, ki je de-to je bilo pa tako. Neki oče se je lal domačo nalogo za šolo. Oče ga gleda nekaj časa, potem pa pravi počasi—

"Le pridno se uči, Francek, pa boš enega lepega dne lahko še predsednik naših držav."

Francek ga gleda malo neverjetno in grize svinčnik kar je bilo gotovo znamenje, da se kuha nekaj resnega v njem. Potem pa začne počasi:

"Predsednik naših držav? Nič posebnega. Meni bi dišala veliko bolj pozicija predsednika pri General Motors, koder je res denar."

Torej ker niso tisti odposlanci avtomobilskih zastopnikov ničesar opravili pri General Motors, so sklenili svoje revne nastope in odšli proti domu z dolgimi nosovi. General Motors pa je hitela z izdelavo novih avtomobilov tako, da jih je bilo na zadnjega novega leta dan nad šeststo tisoč neprodanih. In General Motors, ki govori za vse avtomobilске firme in menda tudi za nekatere države, je med novoletna voščila svojim zastopnikom velikodušno svetovala, da naj kar vzamejo neprodane kare in jih spravijo v denar. Res so "pljunili" v roke tako, da še danes vpijejo na radio in televiziji vsaj tako, kakor stakrokratski jeshiari, ki so pri vsakem studencu počivali in dolivali svoje brente z čisto studenčino.

Pravijo, da so srečno spravili med ljudi dodatnih šest sto tisoč kar—toda ne brez žrtve. Ponajprej so plačali za naprodukcijo zastopniki na ta način, da je vsak četrti propadel. To pomeni pri kakih osem tisoč zastopnikih v naših državah, da je šlo "po go-be" dva tisoč agentov. Nadalje so pokvarili svoje dobro ime z reklamami, katerih je danes vsak človek sit do grla. Kadar meni začne pripovedovati najet "barker" o karah, takoj zaprem in čakam toliko časa, da je vse končano. V Ameriki stori reklama vse. Tako so tudi te odvišne kare poprodali, seveda največ na odplačevanje. S tem so naši "konsumenti" napravili nad šest milijonov novega dolga, tako da imamo poleg vseh drugih dolgov danes nad 29 milijonov takih dolgov, kakor so za avtomobile, ledenice in druge hišne vdnobnosti.

A to ni še vse. Znano je, da se tisti, ki hoče vse sam požreti, kaj rad sam zadavi in zadusi. Nekaj takega se dogaja v splošni trgovini, posebno pa še pri avtomobilih. Kakor znano, gredo izdelani avtomobili do krajevnih zastopnikov, kateri jih potem prodajajo tistim posameznim osebam, ki jih rabijo. Vsa leta je šlo to gladko. No, pa vse na svetu se postara in odpove prej ali slej tisto življensko nalogo, ki je vredjevala vsa tržna vprašanja. Od nekdaj je prišel nov duh in ustvaril nekaj, kar imenujejo v Ameriki ljudje "Discount House."

Kaj je to, vam bom povedal bolj natančno. Vzemimo za predmet kar avtomobil. Recimo, da je cena vsake kare \$2000.—Koliko je dobička za zastopnika? Okrog eno četrtino ali 25 procentov. Če prodaja zastopnik novo karo za dva tisoč, ostane njemu četrtino ali petsto dolarjev. Seveda niso vse prodaje gladke, ker je zraven priložen še stari avtomobil. Tega je treba preceniti in prodati, za kolikor je sploh mogoče. No, če je prodaja bolj težavna, se olajša s tem, da se za staro karo plača precej več, kakor se dobi za njo.

Tako je bilo, a tako ni več. Vzrok je prej omenjeni "Discount House." Ta pa dela tako. Nekdo najame prostor, kakoršnega sploh dobi. Pa hoče, da bi prodajal nove ali rabljene kare. Če hoče nove kare, dela tako. On gre na drugi konec mesta in najde tam enega zastopnika avtomobilov, kateremu pravi.

"Ali bi ti hotel zaslužiti sto dolarjev, ne da bi imel kaj dela pri tem?"

V Ameriki bo tako vprašanje vselej našlo en odgovor. In ta je "da." Kdo ne zasluži rad sto dolarjev, če go prinese na takorekoč na dlani. Če je pri volji, gre pogovor naprej.

"Jaz ti dam dvajset tisoč dolarjev za deset novih kar. Te pridejo na tvoj naslov, in ko bodo tukaj, jih pa izpeljemo lepo do moje kuče."

Tako pridejo kare do tistega, ki je otvoril "Discount House." Dobi jih seveda "wholesale." Prodaja jih pa tako, da daje kare cenejše, kakor uradne podružnice, ki ne smejo prodajati novih kar ceneje, kakor je postavljen od kompanije. Kdor pride in vzame ali kupi eno novo karo, dobi navadno okrog 15 procentov popusta. Torej pri novi kari, kupljeni za dva tisoč, je popusta kupcu \$300.—Torej tisti, ki kupi, dobi največ. Za njim je tisti, ki prodaja. Ta dobi \$190.—in deset dolarjev je za plačilo, tistemu, ki je kare naročil.

Naravno je, da se kmalu poizve za cenene kare. Kdor je kupec za nje, bo kmalu z denarjem v "Discount House." in kare pojdejo, kakor "hot dogs" na pikniku. Zadovoljen je tisti, ki karo kupi in tisti, ki jo je prodal. Zakaj \$190. pri kari ni ravno slab zaslužek, posebno ne, ker gredo kare kar same med svet. Jih ni treba prav nič oglaševati.

Ta "Discount House" je postal danes tako obširen, a prodajajo tam vse, kar si želiš nabaviti in za ceno, ki je od 25 do 40 procentov tiste cene, katero zahteva redno poslujoči trgovec. Da ta stvar nese, nam najbolj priča to, da je danes v naši Ameriki že kakih deset tisoč "Discount House." Pravijo takim kupčijam "Bootlegging," kar je seveda čisto brez podlage. Ta kupčija v "Discount House" je prav tako poštena, kakor ona v prodajalni. V splošnem bi človek lahko rekel, da je bolj poštena, kakor regularna kupčija, ker nima vezanih rok. V "Discount House" da lastnik lahko tako ceno, kakor hoče, medtem ko se mora zastopnik držati pravil, katere postavijo tovarne, ali pa ne dobe njihovega blaga. Zanimivo je, da je te vrste prodaja prišla tako v javnost, da je posebno odposlanstvo prišlo v Washington prosi vlado, naj naredijo kake zakone, da se preprečijo take kupčije. To se pa pravi, da se bijejo tovarnarji in krajevni zastopniki za lastno pestjo po ustih. Od nekdaj so vpili v javnosti, da so principi naših držav za trgovino taki, da čim manj se meša vlada v njihove zadeve, toliko boljše je. Seveda je bilo res tako, dokler je šlo za njihov dobiček. Odkar pa je začel deliti s tovarnarjem dobiček tudi preprost človek, je pa pesem druga.

Se nekaj bi rad povedal ljudem, kar se godi zlasti pri kupčiji z rabljenimi karami. In to je, da ne podpisite ničesar. In še več. Da ne daste svojega imena v pogodbo, dokler niste pokazali tiste svojemu odvetniku ali pravnemu zastopniku. Je namreč toliko zlorabe pri teh prodajah, da se boste gotovo vjeli, če boste poslušali ali ubogali tistega, ki prodaja.

NA NOŽ JE PADEL

11-letni Štefan Ficko iz Motorvilcev v murskosoboškem okraju je nabiral globe in jih čistil s kuhinjskim nožem. Potem pa je hotel z nožem v roki preplezati vrtno ograjo. Deska se je nagnila in je Štefan tako nesrečno padel, da si je nožem prerezal vrat. V nekaj minutah je umrl.

OB ATLANTSKEM OCEANU

Piše JOHN GORJANC

NEKAJ SPOMINOV IZ TRSTA!

(Nadaljevanje)

Neko nedeljo je prišel Reja pozno ponoči domov, nekoliko vinjen. Nočni stražnik, ki je moral skrbeti, da je pri stotnjiki vse v redu, ga je pokaral in posvaril, da mora iti prihodnje jutro pred stotnika na zagovor. Po kratkem prerekanju s stražnikom, je Reja zgubil kontrolo nad seboj, snel je puško s police in zagrozil: "Naredi kar hočeš, samo pusti me nocoj v miru, če ne —", pri tem pa je udaril s puško po svoji prazni postelji. Stražnik mu je odgovoril, da v svoji službi ima dolžnost izvršiti ta ukaz. "Jaz imam pa svojo pravico," mu odgovoril Reja in zopet udaril po postelji, nakar je prišel toletni okrog sebe. Stražnik, ki je bil Italijan, jo je popihal in poklical nočno stražo, kateri smo rekli "berajčof".

Vsa soba je bila pokoncu, s kremiziranimi očmi smo gledali kaj se je pripetilo. Ko zagledamo Rejo in vidi, da je vinjen, gremo proti njemu, da ga pomirimo! "Reja, Reja, stoji, povej kaj se zgodilo," smo kričali. "Temu polentanju pa se že ne podam, naj me stane kar hoče," pravi, "motijo se, če mislijo, da nas bodo strahovali."

Pogovarjali smo ga naj bo razsoden in ne zgubi svoje pameti radi malenkosti. "Je tako vse izgubljeno," nam odgovori. Se vedno razburjen, je držal puško v rokah, kot lev pripravljen na boj. Bili smo se, da bi nastale slabe posledice, zato smo stitje skočili čez postelje, ga zagrabilo za roke, da ga razorožimo in potolažimo. Premetaval nas je kot Martin Krpan, ko so ga zasacili pri tihotapstvu angleške soli. Konečno se nam je posrečilo premagati ga in pomiriti. Prigovarjali smo mu: "Reja, bodi pamen, pomiri se, saj ti nihče noče nič zalega, le pomiriti te hočemo."

Medtem priropota po stopnicah straža petih mož z nasajenimi bajonetmi, katero je službeni Italijan poklical na pomoč. Straža je bila iz naše vojašnice, in sicer od vsake stotnije po eden mož — vsi Slovenci, ki so Rejo poznali. "Kaj pa je ta direndaj pri vaši stotnji?" gurno vpraša stražniški vodja. "Nič posebnega," mu odgovorimo. "Reja je prišel malo vinjen domov pa nas je zbudil, ker sta se z nočnim stražnikom nekaj prerekovala, nastala je majhna zmešnjava, ki pa je sedaj vsa urejena." Tudi slovenski podčastniki so imeli Rejo prav radi in vsi skupaj smo hoteli preprečiti namero, da bi ga odvedli v zapor. Bili smo skoraj gotovi, da se bomo s temi Slovenci mirno pogovorili in sami napravili red. To bi tudi dosegli, da ni tisti moment prišel v sobo poročnik, ki je imel to stražo pod svojim poveljstvom.

Takoj je poročnik natančno izprašal prestrašenega nočnega čuvaja Italijana kako je prišlo do te zmešnjave. Italijan pojasni, da je prišel Reja domov pozno in ko ga je on opozoril na to, da ga bo moral ovaditi na raport, ga je napadel s puško, nakar je on potem poklical stražo na pomoč. Poročnik je seveda verjel nočnemu stražniku in dal povedati naj Rejo stražo odpelje. Odvedla ga je potem straža in Reja od tedaj nisem več videl. Po temu dogodku sem bil jaz poslan v oficirsko šolo v Maribor v svrhu opravljanja gotove službe, katere tu ne bom opisoval. Pripominam naj le to, da so nas Slovenci v Trstu prezirali Italijani, v Mariboru pa Nemci. Ni potem čudno, da so se naši Slovenci uprli obema in da so hoteli izpod njih vlado.

V tej šoli smo bili samo trije Slovenci. Eden je bil stajerc, ki je govoril dobro nemščino, drugi

je bil doma blizu Gorice in se je precej priučil nemščine, jaz sem bil pa "daichishe färdirbar." Neko nedeljo smo bili vsi trije kaznovani pri raportu. Dobili smo vsak po sedem dni sodnega zapora in to radi prav malega prestopka. Nas Slovence je jezilo, ker smo se čutili prezirane od Nemcev, zato smo v tej jezi, ko smo se vračali po širokem hodniku v svoje sobe, zapeli tisto našo pesem: Hej Slovenci, naša reč slovenska. Neki četovodja, Nemec po narodnosti, ki je to pesem razumel, nas je naznanil, da smo si s to pesmijo dali duška in tako širili narodno sovraštvo. Prihodnji dan nam je stotnik povišal kazen za celi mesec.

Bil sem v Mariboru sedem mesecev. Na prošnjo mojega očeta sem bil oproščen nadaljne vojaške službe. Služil sem malo manj kot dve leti. Nazaj prišel v Trst, je bil naš pešpolk spremenjen in oposlan v Garlovec. V Trstu se je nahajal samo kaderbataljon, pri kateremu sem dobil svoje odpustne listine. Par dni sem se mudil v Trstu, domov pa sem prišel ravno ko so kosili otavo, tako da sem takoj imel delo.

Mesec dni pozneje sem šel neko nedeljo v Postojno in sicer brez vsakega posebnega opravka. Bilo je v jesenskem času leta 1911. Ko korakam skozi Postojno, zagledam vojake, ki korakajo proti meni. Takoj po barvi njih uniform spoznam, da je to 97. pešpolk. Na misel so mi prišli sovražniki, s katerimi sem se nahajal, pa tudi na našega Reja sem se spomnil. Prva stotinja, ki je korakala mimo mene, je bila 13., ki je bila prva v četrtem bataljonu, za njo pa je bila 14. Vodil ju je Huzvička, za katerega sem v Trstu čistil sobo, čevlje in obleko, za katero delo mi je plačeval po pet kron mesečno. Ko sem šel v Maribor, ni imel denarja, ker še ni prejel mesečne plače. Obljubil mi je, da mi bo poslal zasluženi denar v Maribor, nisem ga pa nikdar prejel. Po imenu bi sodil, da je bil češke narodnosti, govorila sva italijansko, ker sem italijansko govoril bolj nego nemščino. Ko je prikorakal mimo mene, sem dvignil roko in ga pozdravil: Poročnik Huzvička! S sabljo mi je dal znamenje, da me pozna in odkorakal je naprej. Kmalu pa zaslišim: "Poglej, Gorjanc je tukaj! Sergus, sergus, Gorjanc," so ponavljali. Podobnik iz Idrije in Bitežnik iz Podgore, ki sta tedaj v Trstu bila še prostaka, sedaj pa sta imela vsak po dve zvezdi na ovratniku (čin korporala), izstopita iz vrste in mi prožita roke v znak pozdrava. Šel sem z njima kakih 50 korakov in zvedel, da bodo nastanjeni nekaj dni v Postojni. "Kar pojdite nazaj v vrsto, jaz grem za vami dokler se ne ustavite, in tedaj se kaj več pogovorimo," jima svetujem.

Nisem šel daleč za njimi, ko zavijejo v veliko dvorišče, kjer se ustavijo. Vojaki stojijo v vrstah, obrnjeni proti poročniku, ki jim daje neka povelja. Ko je bil napovedan dopust in so se vsevpred vojaki pomešali, vidim Bitežnika in Podobnika, ki tečeta proti meni. "Poglej Gorjanca, kako je šport v lepi obleki, midva pa v teh vojaških capah," mi govorita. Nato pa me vprašata če je Postojna moj dom, ker da nisem nikdar povedal, da sem iz Postojne.

"Ne, jaz imam več kot eno uro hoda do moje vasi," jima pojasni, "le slučaj je nanese, da smo se tukaj srečali in povem vama, da sem vesel tega presenečenja."

(Dalej prihodnjic)

Oglašajte v . . . Enakopravnosti

DIONYS LIPPA

SMOLA

Orkester ladijskega bara je igral spodbujajočo, otožno orientalsko melodijo. Dornin, suh mož dolgih las in pogumnih oči, ki je vsak dan preživel več ur v družbi Šveda čudnega imena Upeiona, je topo zrl predse.

"Prav pravite, Upeion," je dejal zamišljeno, čeprav Šved že dobre četrte ure sploh ni odprl ust, "vsi smo izročeni na milost in nemilost golemu naključju. Poglejte na primer mene. Vse življenje se me drži smola. Imel bi vso pravico jeziti se na usodo, ki mi zmeraj obrača hrbet. In vendar se ne jezim. Ali naj vam povem zgodbo o svoji smoli?"

"Ne," je zagodrnjal Šved nejevoljno, "pustite me pri miru s svojimi dolgočasnimi zgodbami!" Dvignil je čašo in napravil krepak požirek, ne da bi se sploh ozrl na soseda.

"Vedel sem, da vas bo moja zgodba zanimala," je dejal Dornin. "Komaj tri leta je tega, ko sem nekaj časa živel v San Franciscu. Gotovo ste že videli kako razglednico iz San Franciscu. Pravijo, da je to eno najlepših mest na svetu. Jaz pa tam nisem mogel najti nobenih posebnih lepote. Brez belih v žepu sem tekal po mestu in pritiskal na ključke, da bi dobil kakršnokoli zaposilec. Vse moje bomo imetje je šlo kos za kosom v zastavljalnico in moj položaj je bil čedalje brezupnejši.

Nekega dne, ko sem ves potraval po obali, sem našel med drugo ničvredno ropotijo pod nekim mostom v bližini ladjedelnice prstan. Bil je zlat in kazalo je, da je dragocen. Še istega dne sem ga zastavil v zastavljalnici in dobil zanj tri sto dolarjev. O tolikšnem kupu denarja si niti sanjati nisem upal. Prvo, kar sem si privoščil, je bilo izdatno kosilo v dobri restavraciji. Potlej sem se šel kopat. Že prej pa sem dvignil v zastavljalnicah vse, kar sem bil v stiski zastavil. Po kopeli sem napolnil ročni kovček in se napotil v hotel 'Boston.' Hotel sem spet enkrat spati v lepi postelji.

V prostorni hotelski veži sem moral pri okencu nekaj časa čakati. Razkošno oblečen mož visoke postave je pravkar poravnal račun pri vratarju in vprašal, kdaj odhaja vlak proti New Yorku. Po njegovem odhodu sem najel sobo. Vratar mi je stisnil v roko ključ.

Ko sem hotel vzeti svoj kovček, sem z grozo opazil, da ga je odnesel mož z naočniki in mi pustil svojega. Vse moje bomo imetje, ki sem ga bil po dolgem času rešil iz zastavljalnic, je bilo spravljeno v kovčku. Pa mi vendar usoda ne bo zadala novega udarca! Odhitel sem iz hotela na cesto in se oziral na vse stra-

ni. Lahko si mislite moje veselje, ko sem zagledal moža z mojim kovčkom. Stal je v bližini hotela pri kolporterju in kupoval časnik.

"Oprostite, zgodila se je pomota," je dejal prijazno nasmejan in mi segel v roko. Potlej mi je dal moj kovček in se poslovil. Takoj sem pogledal, če je vse v njem. Ničesar ni manjkalo...

Otožno nasmejan je Dornin pripomnil: "Da, vse življenje se me je držala smola."

"Kako to?" se je začudil Šved. "Saj ste vendar dobili svoj kovček z vsem, kar je bilo v njem."

"Da," je prikimal Dornin, "dobil sem v njem obleko, štiri srajce in par skoraj še novih čevljev."

Po kratkem premoru pa je nadaljeval:

"Drugi dan sem videl v tuca-tu časnikov slike prijaznega gospoda. Bil je Brodclag iz banke Western-Olympia v Los Angelesu, ki je pobegnil s pol milijona dolarjev. Njegov kovček z ukradenim denarjem je bil v časnikihih natanko opisan."

Gospodarski razvoj v Evropi

Gospodarski izvedenci Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje, ki so se sestali nedavno v Parizu, so prišli do zanimivih zaključkov glede današnjega razvoja v Evropi. Po njihovem mnenju ni bil strah, ki so ga izrazili v septembru glede poraznega vpliva ameriškega gospodarskega zastojanja na razvoj v Evropi povsem upravičen.

V zadnjih šestih mesecih se je industrijska proizvodnja v Evropi povečala: v prvih treh mesecih 1954 se je povečala za 10% v primeri z lanskim letom. Lansko leto so se dolarske rezerve v zahodnih evropskih državah povečale za 2,2 milijarde dolarjev. Naraščanje proizvodnje v Evropi je ohranilo cene surovin na prejšnji višini, čeprav je ameriška proizvodnja zaostala. Izvoz iz Evrope v ZDA je postal, hkrati s popuščanjem proizvodnje v ZDA. Dolarski dohodki v Evropi so ostali na prejšnji višini zaradi velikih izdatkov ameriške vlade v tujini. Lansko leto so ti znašali v Zahodni Evropi 2,25 milijarde dolarjev.

Toda razvoj ni bil ugoden v vseh evropskih državah. Francija se mora še vedno boriti s težavami glede splošnega povečanja proizvodnje. (Po najnovejših podatkih industrijska proizvod-

OPREMA

treh komadov z Oottoman za sprejemno sobo, se proda poceni.

V zelo dobrem stanju. Pokličite po 4. uri popoldne. IV 1-1629

nja v Franciji zopet napreduje. Prip. ur.) Evropska plačilna zveza ima težave. Vprašanje je, do kdaj bo Nemčija ostala tako velika zaupnica. Italija ima težave s plačilno bilanco in z vprašanjem brezposelnosti. Tudi v Turčiji nastopajo težave v zvezi z gospodarskim razvojem.

Vse kaže, da se bo proizvodnja v Evropi še razvijala in da se bo v ZDA izboljšala. Vprašanje nabave dolarjev ne bo kritično v tem ali prihodnjem letu. Izvedenci zaupaajo v podatke, ki jih je navedel predstavnik Amerike glede gospodarskega razvoja v ZDA. Ugodne napovedi glede razvoja v Evropi bi se pokvarile, ako bi se sedanja faza gospodarskega prilagojevanja (readjustement) v ZDA preveč zavlekla. V tem primeru bi nastopila negotovost glede cen surovinam, ki so bile zadnjega polletja stalne.

Kljub napredku, ki so ga dosegle evropske države, se morajo Italija, Grčija in Turčija še boriti s težavami. Pozornost zasluži zlasti vprašanje gospodarskega razvoja Južne Italije, ki je važno za ves zahodni svet. Tu je dana priložnost za mednarodne investicije, pravijo gospodarski izvedenci OEEC.

(Gospodarska politika)

HIŠE NAPRODAJ

EAST 173rd STREET

blizu Graphite Bronze tovarne. Hiša s 6 sobami, za eno družino. 3 spalnice. Garaža in dovoz. Lota 40x125. Cena \$10,900.

Za podrobnosti se obrnite na

KOVAC REALTY

960 East 185th St.—KE 1-5030

Hiše naprodaj

Na BLISS AVE. — Za 4 družine, v najboljšem stanju. Klet pod vso hišo. Lepa lota, garaža za 2 avta. Cena . . . \$16,300. V Collinwoodu — Na TRAFALGER AVE. — Hiša za 2 družini, po 5 in 5 sob. Vse čisto znotraj in zunaj. Parna gor-kota. Fornez na plin. Garaža za 2 avta. Lepa lota. Cena . . . \$17,500. Oglejte si zgornja zemljišča in dajte vašo ponudbo.

Za podrobnosti pokličite

KNIFIC REALTY

820 EAST 185th STREET IV 1-7540

ZANIMIVOSTI

Angleški filozof materialist John Toland (1760—1772) je trdil, da izvirajo razna verovanja v neumrljivost duše od starih Egiptčanov. "Njihovi pogrebni obredi in način, kako so ovekovečili spomin na ugledne ljudi, so bili takšni, da so že sami po sebi povzročili verovanje v neumrljivost." To verovanje so pozneje prevzeli vsi, ki so hoteli množice zastrašiti z življenjem po smrti in jih tako obdržati v pokorščini in podrejenosti.

Karadjordje se je vrnil iz Rusije, kjer je bil v emigraciji v Srbiji 28. junija 1817 (po starem koledarju.) V Rusiji se je mudil štiri leta. V njegovi odsotnosti se je knez Miloš Obrenović že razglasil za vrhovnega kneza Srbije. Nasproti Turkom je uveljavljal pomirljivo politiko. Ko je zvedel za Karadjordjevo vrnitev se je ustrašil, da ne bi izgubil oblasti. Sklenil je skrivaj ubiti ga, da bi se odkril med ljudstvom zelo priljubljenega tekmeča. In tako so na njegov ukaz 13. julija, 15. dni po vrnitvi iz Rusiji, Karadjordja ubili v neki bajti v vasi Radovanju v jasiški okraju. Njegovo glavo je knez Miloš poslal v Carigrad in znak svoje zvestobe turškemu sultanu. In tako je kot žrtev boja za oblast padel eden največjih mož 19. stoletja.

Promet po jezerih imamo pri nas na Skadarskem in Ohridskem jezeru. Po številu prepeljenih potnikov in blaga imata obe jezera v našem celotnem prometu

precej važno vlogo. Predlanskim so prevozili z ladjami in čolni v teh jezerih 15,418 potnikov in 1407 ton blaga. Zanimivo je, da število potnikov, ki se vozijo čez Skadersko in Ohridsko jezero od leta do 1947 nenehno narašča, količina prepeljanega blaga pa zlasti od leta 1948 pada. Glavni vzrok je v tem, da se je znatno skrčil promet čez Skadersko jezero, ker je naš promet z Albanijo po resoluciji Informbiroja malopovsem prenehal.

KOLIKO BESED NA DAN IZGOVORIMO

Francoska statistična služba je zbrala podatke o tem, koliko besed na dan izgovori povprečno živahen človek. Podatki pravijo, da tak človek izgovori dnevno okoli 30,000 besed. Seveda ta statistika o "povprečno živahnem" človeku misli pri tem na Francoze in ne na hladne Angleže ali morda Skandinavce, ki so menda veliko bolj molčeči in perudarni.

ČUDNA OBSODBA

Michel de Moriac (1563-1632), francoski finančni minister je bil obtožen zarote proti Richelieuju. Na sojenju so mu sodelovanje v zaroti dokazali in de Moriac je bil obsojen na kazen, ki je prav gotovo najbolj čudna kar jih je kdajkoli izreklo neko sodišče. Michel de Moriac je bil obsojen, da do konca svojega življenja nosi narobe obrnjeno obleko. Takega ponižanja pa plemeniti de Moriac ni prenesel ter je od žalosti že v zaporu umrl.

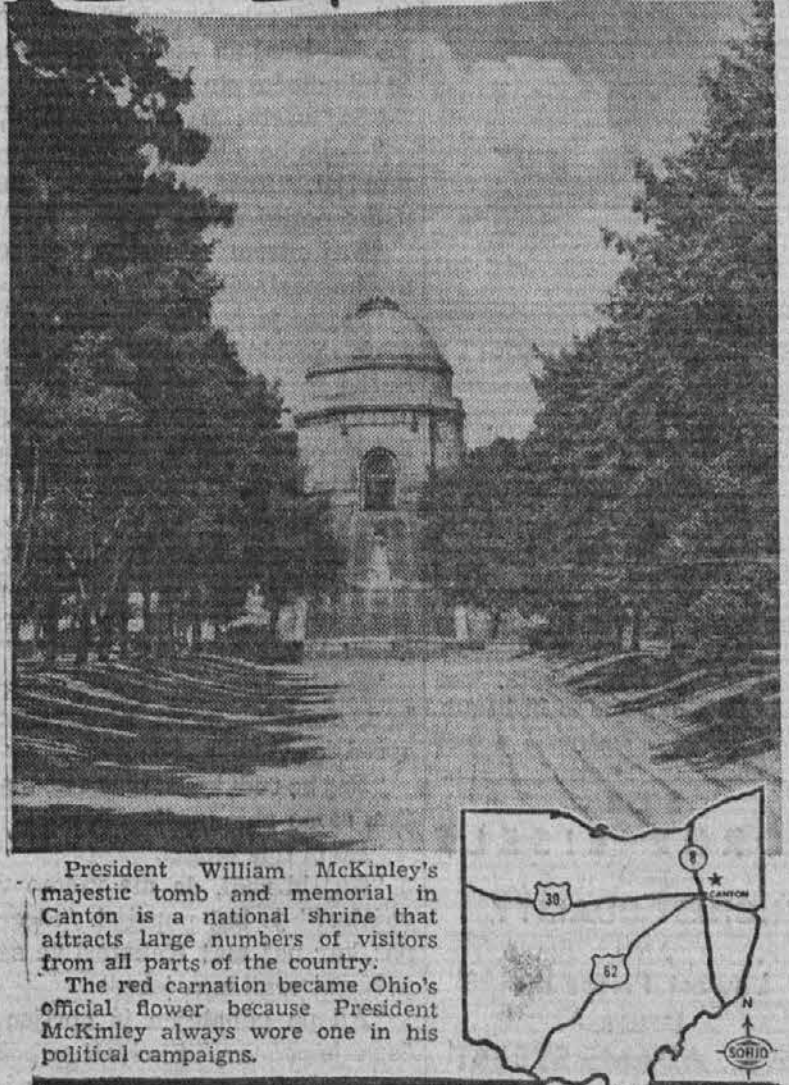
Guard Against Color and Flavor Loss When You Freeze Fruits

When you are preparing fruit for the freezer this summer, you'll want to be sure the fruit keeps its "orchard fresh" look and taste. The best way to help prevent browning and loss of flavor is to use A*C*M, an ascorbic-citric mixture. Simply add the A*C*M powder (upper left) and then slice the fruit directly into the syrup (upper right). When you are filling the container, pour in enough A*C*M treated-syrup (right) to make sure the fruit is covered. A*C*M is manufactured by Chas. Pfizer & Co., Inc., century-old chemical manufacturer of Brooklyn, N. Y.

Let's Explore Ohio

President William McKinley's majestic tomb and memorial in Canton is a national shrine that attracts large numbers of visitors from all parts of the country. The red carnation became Ohio's official flower because President McKinley always wore one in his political campaigns.

TISKOVINE

IZDELANE V TISKARNI

Enakopravnosti

SO LIČNE IN V NAJNOVEJŠEM TISKU

-Cene so zmerne—naročila hitro zgotovljena—

Se priporočamo društvom, trgovcem, obrtnikom in posameznikom

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.

STIŠKI TLAČAN

Povest iz druge polovice XVI. stoletja

Spisal

IVAN ZOREC

I.
Leta 1573 je bilo pri nas kaj hudo. Velika lakota je ječala po vsej deželi. Tlačani so mulili travo ali kaj in si jo kuhali, za peko pa mlieli posušene sladke korenice, drobnice, lesnike in drevesno skorjo—še Bog, da je bilo dobiti kaj takega.

Ljudje so kakor muhe v jeseni tepali od lakote, boleznij in vsega hudega; samo v šentviški župniji pri Stični jih je tisto leto umrlo čez dva tisoč, čeprav je stiški samostan pomagal z živem in zdravili.

Bilo je poleti na Trlepovini v Malem Gabru. Tisto jutro sonce še ni bilo visoko, pa je že pripelalo, da je človeku kar migljalo pred očmi, čeprav je še davi dan bil od oblačja mrakoten, truden in zaspan; po Temeniški dolini je mirno dihal vroč veter, leno prebiral veneče listje na drevju in smodil v rašči zastale posevke. Trlep, že nekaj plesniv, pa še trden mož, in njegov najmlajši sin Janez sta pred drvarnico razkladala drva, ki sta jih pravkar pripeljala iz hoste. Sin je z nerodnega voza na vso moč valil grčaste rklje in se skrivaj sočutno oziral v očeta; ta se ni prete-

goval, ves slabičen je bil od boleznij, ki jo je komaj prebolel. "Kar pustite, oče, saj bom sam!" je Janez postal.

"E, kaj, na nogo bi ti kaj palo ali kako drugače bi se mi pohabil?"

Janez je molčal in se že menil z mislimi, ki ga krotovičijo podnevi in ponoči. Velika ljubezen do Štepičeve Ančke iz Žubine ga milo in nemilo boli, da bi od koprnenja ječal ko ptica v precepu. Kakor žaba dežja ga Ančka čaka težko, vzel bi jo rajši danes ko jutri, pa oče nočejo in nočejo tja, da bi jo zanj zasnubil pri njenem očetu.

Zadnji rkelj je zvalil na tla, v prednjo in zadnjo premo zateknil ročice in spet pogledal očeta.

"Ali že pojdete ali ne pojdete v Žubino?" mu je stara prošnja spet ušla kar na hitro. "Kaj neki odlašate, ko vem, da naposled vendarle pojdete?"

Mehka misel mu je prinesla ime ljubljene in mu utihnila na ustnicah.

"Da te treni, kaj se ti tako mudi?" se je Trlep nekoliko nasmešnil. "Ne nori! Kdor se poroči, se v križe položi. Tri dni pred smrtjo je še zmerom dosti kmalu."

"Tudi vi ste se ženili mladi. Zakaj niste čakali do tistih treh dni?"

"Ker sem bil tak frfre, kakršen si zdaj ti," se je oče spet nasmešnil. "Pa če sem se ženil mlad, po pameti sem se in nisem izbiral, kjer bi mi utegnili pokazati vrata."

Janeza je oblila rdečica, še odgovoriti ni mogel precej, tako ga je udarilo... Huda huda oblačica mu je zaslanjala mlo sonce mlade sreče. Ančka je hči edinka mogočnega svobodnjaka, vsa velika domačija bo njena, on pa je ubog tlačanov sin, ki mu bodo za doto le pridne roke, moč in mladost, druga nič. In vendar za Ančko ves gori in nori, upanje, stanovitno kakor kopriva, mu obeta vse.

"Vem, kaj mislite, oče," se je v zadregi odhrknul, "pa vendar ne odneham in ne odneham, tudi čakati nočem več! Moja bo Ančka, čeprav je s svobodne domačije, moja bo, ves svet mi je ne ubrani!"

"Glej je, burje! Koliko let pa ti je, da si tako nepočakljiv?" ga je oče gledal na vse oči, všeč mu je bil odločni sin.

"Saj veste: že devetnajst—" "—jih bo o božiču," mu je popravljal. "Rašč si, kar rasti še malo, potlej ne bi utegnil več." "Kaj nisem dorasel?" se je možko postavil.

"Saj te je res dosti, glej ga!" se je oče skušal šaltiti in smehljati zdravemu, močnemu sinu. "Res ti ne kaže drugega, kar brž brž se obabi. Dobra žena, čedna kuhinja in pridna mačka so prebiti potrebne vsaki hiši."

"Zdaj se pa še norčujete iz mene! Pomagali bi, pomagali! Saj boste tudi Francetu, Rezi in Miniki, ko domačijo izročite Tonetu." "He, he, to se bo še videlo. Zakon, fant moj, pa ni igrača: spred je ovčica, zad je kača."

"Naj bo tudi kača, nič se ne bojim, samo pomagajte mi, oče!"

"Ko bi ti le mogel."

"Kaj bi radi, da me vzemo v vojake?" je brž poprijel. "Sicer pa: kar naj me! Nekateri že se je bogat vrnil iz vojske."

"Ali pa pohabljen in sprijen, če se je pač vrnil. Skrivati se boš moral, če bi te res lovili za vojsko."

"Ko bom oženjen, me ne smejo več."

Trlep je molčal, fant, glejte, ne govori neumno.

"Po dolenjih krajih, saj veste," je Janez vrtal naprej, "hodi jo možje iz Hrvatiije in nagovarjajo tlačane, da bi se spet udarili z gospodo. Kar mednje pojdem!"

"Molči, za pet ran božjih, ne česnaj nikjer, če res kaj veš, sicer prideš v vozo in je ne dobiš več Ančke pred oči do sodnega dne!"

"O, ko bi res odpravili tlako in gospodo," je tiho vzdihoval, "bi se tudi Štepič umečil—moral bi se!"

"Molči, ti pravim, ali pa te priklenem in zaklenem!" je Trlep s stisnjenimi zobmi šepetal in se strahoma oziral.

Premolknila sta, sin v svojih, oče v svojih mislih.

"No, zdaj vidite, da se res moram oženiti," je Janez čez čas spet gladil pot svojim željam.

"In kar na ves splav naj se zadržim do Štepiča, kajne?" se ga je Trlep otresal. "V tehle časih, ko že nikjer nimajo nobenega živeža več? Kaj ti je? Stiska, lakota, da svet mrje od vsega hudega, ti bi pa rajal in svatoval! Počakaj, potrpi!"

"Ko oves kaže lat, mine glad—ste nas tolažili ondan."

"Saj vidiš, suša je že napol vzela oves, kakor bo še vse drugo, če se nas Bog ne usmili."

"In lakote ne bo nič več in nič manj, ali se oženim precej ali kesneje ali nikoli ne. Prej manj bi je bilo pri naši hiši, če bi se vam umeknil od skleda."

"Govoriš, kakor da te podimo in da te že kar čakajo pri Štepiču. Ali ne veš, da bi ti Ančkin oče moral kupiti svobodnjaških pravic, če bi te res vzel za zeta? Pa ne verjamem, da bi te maral: preskopl je, preradospraven; med svobodnjaškimi ženini lahko izbira."

Janez je molčal, te resnice ni mogel ometati z ničemer.

"Kaj te ne bi bilo sram, če bi nama odkimal?" ga je oče tipal še dalje.

Janez je rdel do las, molčal in težko dihal.

"Jaz bi se od sramu in jeze vdrl v zemljo!" se je Trlep držal že trdo. "Trlepi nikoli niso poklekali pred nikogar!"

"A jaz bi ga raztrgal, če on Ančkin oče ne bi bil!" je Janez zatulil, po zardelem licu so mu bušile za lesnik debele solze. "Take žalitve ne bi prebolel nikoli!"

Zdaj je molčal Trlep. Prebiti fant, dober bo: Trlep, ves, kolikor ga je! Ko bi mu le kako mogel pomagati, ali pa mu Ančko izbiti iz glave.

"Da, taka žalitev bi nas hudo bolela," je Trlep potlej vzdihnil.

"Naša domačija je bila na glasu po vsej deželi že v prav starih časih. In mogočna je bila, mogočna."

"Samo meni zdaj ne more ali noče pomagati."

"Strašno se ti mudi zdoma. Pa le pomni me, samo domače gnezdo je toplo in mehko, nobeno drugo ni več tako."

"Kaj naj zmerom ostanem doma? Za strica?"

"No, le stoj, Trlepovina ti bo vendarle zvesta: pomore ti."

"Oče, kaj res?" je Janez popal.

"In kmalu?"

Potrpi, zaupaj, vse utegne biti dobro prav kmalu. Le pogumen bodi in Materi božji izročaj svoje težave. Marija še ni zapustila nikogar. Kadar ti je hudo, do nje se obrni, odleglo ti bo!

Janez je molče pokimal.

"Kaj pa pater opat v Stični?" se je Trlep potlej delal. "Meniš, da bi dovolil to čudno ženitev?"

"O, do njega pojdem sam, kleče ga preprosim, ne bo se krčl dovoliti, dober človek je!" je ženin hitel. "Prav do tal se ponižam, umečim ga!"

Ha, ko bi se že res udarili z gospodo! Potlej se tudi pater opat ne bi več rebril, kadar se kdo ženi...

"Svet že tako zadosti ponižuje človeka," se je občutljivo Trlep upiral. "Ne pripogibaj se pred nikomer, tudi pred stiškim opatom ne, rajši potrpi z vsem hudim!"

"Oh, zakaj že vaš oče niso vedeli tega? Tako bi bil jaz še svobodnjakov sin in Štepič se me ne bi branil k hiši."

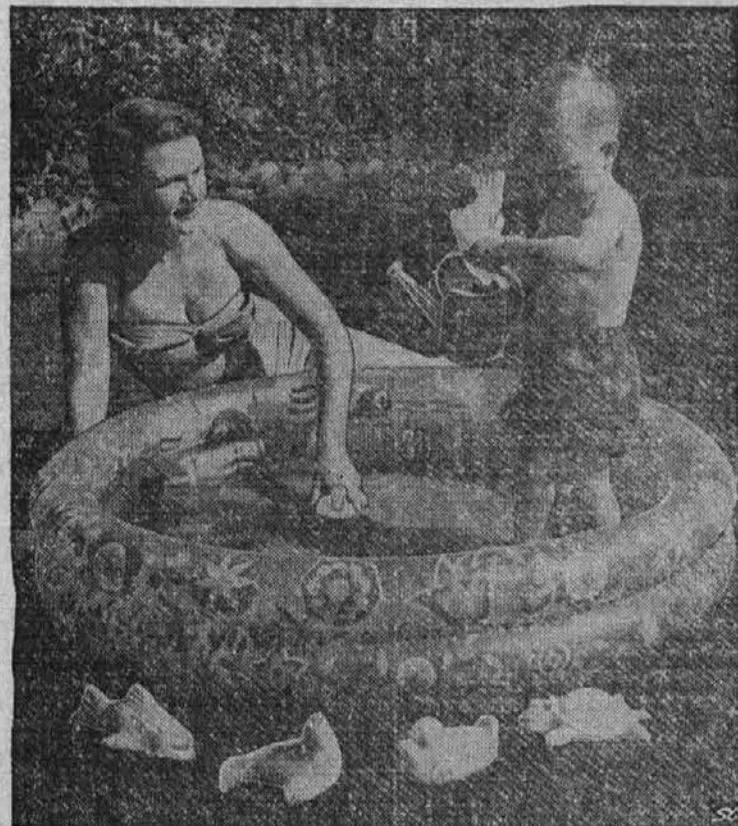
"Ti, rajnkega očeta—naj užijajo nebeško veselje! —mi le kar pusti na miru!" je Trlep pisano pogledal in stisnil zobe. "Kaj misliš, da so radi prodali svobodnjaške pravice? Morali so, hudi časi so jih prisilili."

"Bukovnik so bili, mož, ki zna brati bukve in tudi pisati za silo—pa da si pomagati niso znali drugače? Tudi s še tako hudimi časi naj bi bili potrpeživi nekoliko bolj!"

"Kako? Kar so kmetje vsejali, je opalil mraz; če ta ne, je vzela moča ali toča; za njo so prišumotale kobilnice; kolikor je ostalo njim, je zdesetkala gosposka; če so ji mogli kaj utajiti, so ukrali ali uničili Turki ali pa klateži in vojščaki, ki so se vlačili po vsej deželi... O, bil ti je stradež, a z njim krađež—nobeno bukovnik."

Make Cleanliness Fun

This young mother is taking the first step with her young son to teach him that bathing can be fun. Assisted by new bath sponges molded out of polyvinyl-formal in the shape of a duck, a fish, a seal and a turtle, he is learning to associate play with what used to be a disagreeable chore to some children.

Asserting that cleanliness begins in infancy, nationally known pediatric authority, Dorothy W. Whipple, M. D. writes, "Babies love to play in water. They look forward to the bath as an especially agreeable playtime. The getting clean is quite incidental and sometimes gets in the way a little with the play. Go easy, and make sure that nothing happens that frightens or hurts. Water that is too hot or too cold, soap in the eyes can so distress a baby that he won't want to go near the tub for some time. A rough wash cloth or a scrubby brush applied to dirty knees hurts. Use tepid water. Don't leave the soap in the water. Use something soft to wash him. Some of these new synthetic vinyl sponges are ideal as wash cloths."

ništvo se ga ni moglo oteti, tudi moj oče ne... Zašli so v hude dolgove in Turjaški gospod iz Žužemberka jih je lovil in pestil zaradi neke zdrahe—še Bog, da so se lahko rešili pod krivo opatovo palico...!

Janez je zvesto poslušal, oče še nikoli ni pravil tako na drobno, koliko hudega je bilo treba prebiti stari Trlepovini.

"I, kaj pa jih je zapelo z Žužemberčanom, da jih je, svobodnjaka, vil in pestil?" je vprašal, da bi zvedel še kaj.

"Dobrota zgolj. Usmilili so se in pod streho vzeli neko tlačanko, ki je s svojo vrstnico ušla iz žužemperške gosposčine."

"Ušla? Zakaj?"

"Gračak jo je zvil in sprdil. Ko se mu je polegel mrč in je sprevidel, da ni več sama, jo je hotel poslati na Turjak; kakor je bil zaveden in samolasten, spotike in zamere se je pa le bal pri bogati nevesti, ki si jo je ubiral prav tačas. Tlačanki je bilo zase in seveda za otroka, tako ti je s tisto vrstnico pribežala k našemu očetu in jih s povzdignjenimi rokami rotila, naj jima pomagajo, da ju Žužemberčan ne dobo več."

"Taki bi pomagal tudi jaz, nikogar se ne bi bal!"

"Saj se oče tudi niso, pa se jim je utepalo potlej. Gračakov barič je bil vsak dan nad njimi, tudi stiški opat je bil nejevoljen, zdrav ni maral z graščakom. Ni kazalo drugega, ženski sta moral drugam, po svetu pač."

"Kam vendar?" je Janeza spela očitna krivica. "In zakaj ni sta ostali tu, v meniški gosposči-

ni? Varni bi bili in po svetu jimanen bi bilo treba hoditi."

"Preblizu je bilo. Žužemperški graščak takrat še ni bil očiten hudovernik, le skrivaj je potuho dajal novi veri, z menihi je živel složno, ženski sta se bali, da ju ne bi s silo odgnal nazaj."

"Ubogi ženski!"

"Bežali sta v varstvo kostanjeviškega samostana, stiški opat je svetoval tako. Tam se je rodil tisti one, ki mu pravijo deseti brat."

"Kaj ni res tak?" je Janez popal.

"Ni ne, ve pa več in zna kakor vsi deseti bratje vkup. Izučili so ga beli menihi v Kostanjevici, umen bukovnik je, med nami ga nikjer ni več takega."

"Kaj pa ženski, ali sta se vrnili še kdaj?"

"Mati desetega brata je umrla; vrstnico, ki ji je bila zvesta tako, da je pustila dom in šla z ujo, je valpet mehovske graščine po zvijači zvalil s samostanske gosposčine in zavlekel na grad. Čez leto in dan je rodila mrtvega otroka; to jo je udarilo tako, da je napol zblaznela; še zdaj je včasih nekoliko z uma, rada se nekako zamika in govori hudo čudne stvari."

Premolknil je in zamahnil po zraku, kakor bi hotel odpoditi hudo misel.

"Toda vsako zlo dejanje uči ka svojega sodnika," jo je povedal čez čas; "tudi temule Žužemperčanu se še zanohta, videl boš, morda prav v kratkem."

"Če hrvaški hodotaji res spet ukrešejo kakov upor, ga Žužemperčan mora občutiti prav v živo!"

"Križ božji, kaj spet napletas?" se je oče bal za prevročega sina. "Kar sem ti povedal prejle, sem ti povedal zato, da boš vedel več in se znal varovati. Veš, deseti brat nekaj prede zoper Žužemperk. Fant, ne poslušaj ga, če bi te utegnil vabiti s seboj."

"Če bi jaz bil on, tudi ne bi miroval, maščeval bi se strašno!"

"Pazi, sicer se ti ženitev skrha od vrha do tal: opat naj le zve kaj, pa ti nakani težav in Štepiču se zameriš za zmerom."

(Dalje prihodnjic)

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik

nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej nasebini prakticalo in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dosovora.

Dr. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVENUE
Tel. ENdicott 1-5013

Njegov naslov je vogal East 62nd Street: vhod samo na East 62nd Street. Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.

Dr. J. V. ZUPNIK

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim

nesrečam, itd.

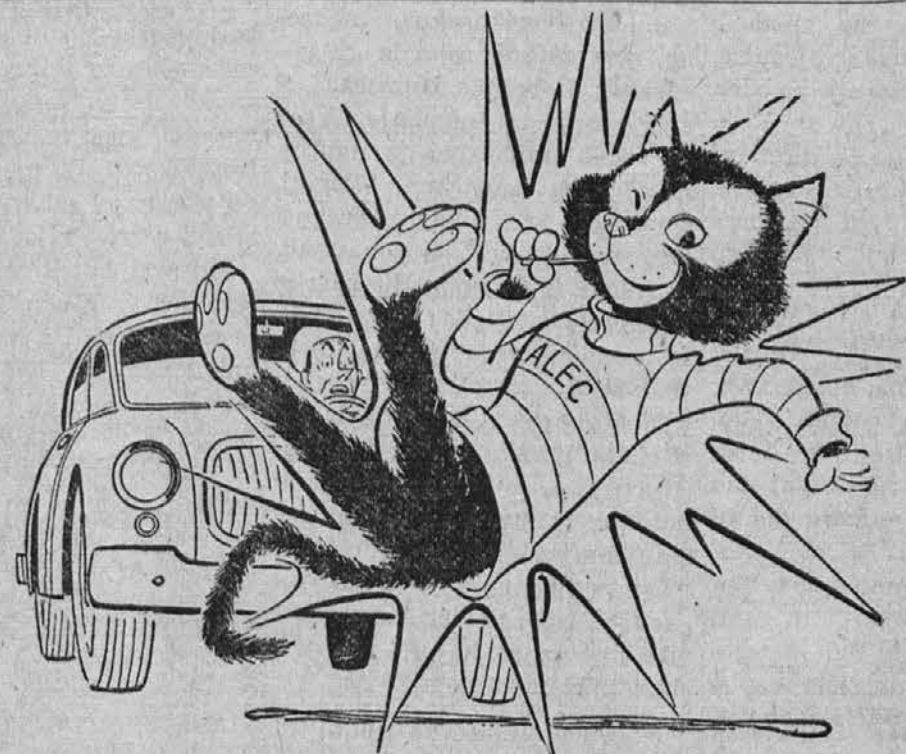
preskrbi

Janko N. Rogelj

19461 SO. LAKE SHORE BLVD.

Pokličite:

Ivanhoe 1-9382

Alec says: "I can jaywalk..."

but YOU have only ONE life"

Think again before you cross. Traffic lights and pedestrian lanes are there to make that one life of yours safe. Use them. And why not discourage others from jaywalking, too? After all...

CROSS CAREFULLY...the life you save may be your own!

ENAKOPRAVNOST

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL
DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

5 RESPONSIBLE Adults urgently need 6 room unfurnished heated apartment. Any good location N.W. Moderate rental.

SPaulding 2-4838

REAL ESTATE

MUST SELL AT ONCE—Georgian 3 bedroom, tile bath, gas heat, garage, yard.

Rodney 3-7015

FEMALE HELP WANTED

WANTED WOMAN — Light housework, must like children, speak little English, own room and bath. Other help. Pleasant suburban home. Catholic family. Best salary.

Call DAVIS 8-1022

COMPANION — For elderly lady in Lisle, Ill. Room, board and small salary. Mrs. Paterson.

HARRISON 7-4700 ext. 201

BUSINESS OPPORTUNITY

CLEANERS — Leaving city, living quarters, stove, refrigerator, shower. Good location.

7853 S. Loomis Blvd. HUDSON 3-5469

FOOD SHOP; toys; school supplies. Well established. Long lease. 6 rooms in rear. \$85 month. Reasonable. Selling due to ill health.

CLiffside 4-2065

SEE GEORGE EISELE FOR HIGHEST QUALITY AND Lowest Prices on Drugs
176 W. ADAMS STREET
Phone FRanklin 2-8935